

Studying and explaining the components of Martyr Raisi's lifestyle from the perspective of Ayatollah Khamenei

Gholamreza Tajbakhsh

Professor, Department of Social Sciences, Ayatollah... al-Ozma Boroujerdi University, Boroujerd, Iran.

Tajbakhsh@abru.ac.ir

 0000-0002-1155-8857

Abstract

Relying on his personal characteristics, high social skills, and jihadi management, Martyr Raisi was able to play a special and unique role in the history of the country's presidents with his social influence among the people. Inspired by the Imams of the Islamic Revolution, this martyr established a new reading in the governance system and the field of jihadi management. The main goal of the research is to explore components of Martyr Raisi's lifestyle from the perspective of the Supreme Leader. The present qualitative research, using the content analysis method, focuses on examining the style and character of Martyr Raisi as one of the successful and well-known civilization-building jihadi officials from the perspective of the Supreme Leader. His speeches were examined in this context, and the researcher reached 49 basic themes, 5 organizing themes, and 5 comprehensive themes (personal sphere, political sphere, social sphere, ideological sphere, and managerial sphere). The findings of the research indicate that, according to the Supreme Leader's emphasis, it is necessary to pay attention to the indicators of Shahid Raisi's lifestyle and benefit from them in order to transform the country's governance system and improve management and desired performance at the national level.

Keywords: Lifestyle, Supreme Leader, Shahid Raisi, Qualitative Analysis.

Extended abstract

Objective

One of the indicators of the success or failure of societies is management, and usually developed societies benefit from more appropriate management. Therefore, the importance of the effectiveness of management is not hidden from anyone. Given the great influence of the decisions of senior officials of the country at various management levels, aligning the lifestyle of these officials with the major goals of the system is an undeniable necessity. From the Islamic Revolution of 1979 to the present, some senior officials of the system have presented a new style of governance in order to achieve the goals of the system with their desired performance, and some have suffered from weaknesses and lapses. Therefore, introducing the lifestyle models of martyrs serving the people and applying them in life can bring a person closer to the lifestyle of a good life that is mentioned in the Quran. An example of these educational models are the high-ranking martyrs, who are mentioned as the best companion in verse 69 of Surah An-Nisa.

The Supreme Leader's statements regarding individuals, especially martyrs, are known as the most important criteria for distinguishing right from wrong. Paying attention to his perspective on the lifestyle of Martyr Raisi is of great importance. The style and practical behavior of the martyred president, which is adorned with the essence of piety, sincerity, simplicity, justice, anti-corruption, trust in God, and stewardship, has given meaning to the Alevi lifestyle and management for all those who are passionate about serving the nation without blemish and honestly, and has continued to raise the banner of sacrifice and giving one's life in the "tent of stewardship" and the "field of service" in this land and has set a guide for Iranians in the future. The memory, name, memories, and inspiring, epic, and instructive role-playing of "Seyed al-Shohada al-Khidmat" in fulfilling serious and sensitive responsibilities in the Islamic system, especially during the three-year presidential term, must always remain alive as a desirable school and model, and in this grand scene, media members, influential figures, and reference groups in society must fulfill their mission with competence by explaining and promoting the magnificent dimensions of his personality. Given that the current society needs dynamic and effective role models in its body to achieve values, norms, and ideals, it is necessary for society to be guided to the lifestyle of influential figures, a wise, intelligent, and effective solution in this regard.

With this approach and considering the lifestyle and personal and

behavioral characteristics of martyr Raisi, who provided valuable services to the Islamic society by presenting a lifestyle influenced by divine teachings and the pure Imams (PBUH), addressing the high status of this martyr and examining the various aspects of his lifestyle and role model will have a very important and constructive role in the governance system of the society. Introducing his unique and unique experiences in all organizational and management fields is considered essential for the society. Because to the extent that attention is paid and emphasized to the spiritual character, moral virtues and type of management of dear martyrs such as Raisi and Hajj Qassem Soleimani, in fact, we have come closer to realizing the goals of the Second Step Declaration of the Revolution.

Originality of the Research

The innovation of the present research is notable in four aspects; First, one of the most important measures to preserve and continue the glorious path of the martyrs of service is to conduct research that can record and theorize the precious legacy for the academic, scientific, and managerial community of the country and examine the dimensions of an efficient and effective lifestyle. In this regard, the researcher's studies indicate that research conducted on the prime example of this field, namely the head of the executive branch (Martyr Raisi), has not been conducted or its results have not been published. Second, the obtained areas; derived from the perspective of the Supreme Leader as the highest official in the country and the most important role model for people and managers and a person who had more knowledge than others about the performance and behavior of Martyr Raisi, are more valid. Third, to overcome some issues and problems in society, paying attention to the Islamic management style is a solution. Shahid Raisi is one of the managers who, by presenting a unique indigenous management model, was able to promote social capital in the country and build national trust on the one hand, and on the other hand, he created the necessary convergence and unity of approach and coordination between various and related institutions of power in the political and social structure of society, and by utilizing such a management style, he achieved complex and ambiguous goals. Fourth, the chosen research method is content analysis, and in extracting themes, the researcher's mentality does not have much influence; therefore, the present study has the necessary scientific validity.

The main purpose of this research is to analyze components of Shahid Raisi's lifestyle from the perspective of the Supreme Leader. The main question of the present research is: What are the components and dimensions of Shahid Raisi's lifestyle from the perspective of the Supreme Leader?

Theoretical Considerations Lifestyle is one of the important concepts in social science literature, which was first used in the works of scholars such as Weber, Simmel and Adler, but at the beginning of the third millennium, due to consumer cultures in the world and the individualization of many aspects of life, this concept has regained special appeal and received serious attention among scientists from various fields such as sociology, psychology,

economics and cultural studies. Different societies have diverse approaches to lifestyle, considering the fundamental factors in the formation of lifestyle such as individual identity, social identity, cultural identity and religious identity. In such a way that each of the scholars has addressed this concept from the perspective of the ecosystem of their society.

From the researcher's perspective, the Iranian-Islamic lifestyle is a coherent set of values, attitudes, and behaviors of individuals, derived from the worldview, the essences and non-essentials of Iranian society's thinking and beliefs, which have similarities and differences with the above theories. In his book *Mafatih al-Hayyat*, Ayatollah Javadi Amoli introduces a lifestyle that stems from religious culture and can be likened to a three-sided triangle, one side of which is world knowledge, the other side is world domination, and the third side is world order, which are the attitudes of a believer towards the universe. Therefore, in studying the lifestyle of Martyr Raisi, the criterion of the Iranian-Islamic model is considered.

Research Method

The present research method was exploratory and qualitative, based on content analysis. In this study, considering the researcher's perspective, which seeks to analyze the components of Martyr Raisi's lifestyle from the perspective of the Supreme Leader, all texts and speeches that the Supreme Leader has given in relation to this great martyr have been studied and examined.

Research findings

In the first stage, the text of the Supreme Leader's speeches was carefully examined, and the concepts and key points were categorized and organized, and the basic themes were identified. The researcher reached 49 basic themes, 5 organizing themes, and 5 comprehensive themes (personal, political, social, ideological, and managerial).

Conclusion

In this study, various aspects of the lifestyle of Martyr Ebrahim Raisi were examined in 5 areas. The prominent feature of the martyr is that he played a role in all educational areas of learning for society's managers. With his social influence and bringing together various political, cultural, ethnic, and religious spectrums in playing a more constructive role in the country's ecosystem, he created tremendous effects in society and turned it into a symbol of the martyr of service and a pragmatic manager in the country. The unique and historic funeral of Martyr Raisi and his companions, attended by millions, indicated the depth of his emotional relationship and influence in the hearts of the people and the Islamic nation. Considering the rapid social changes that have occurred in all societies, including Iran, and the abundance of educational resources and the role models that people and youth adopt from these sources, among these numerous sources, the lifestyle of martyrs, and at the forefront of them, the late Raisi, is of great importance from the perspective of the Supreme Leader as the most important role model in guiding people and managers towards adopting an Iranian-Islamic lifestyle.

In the statement of the second step of the revolution, the Supreme Leader states that the West's efforts to promote a Western lifestyle in Iran have caused irreparable moral, economic, religious and political losses to our country and nation; and confronting it is considered a comprehensive and intelligent jihad. Therefore, the second step of the revolution will be the second stage of self-development, socialization and civilization, and will mark a new chapter in the life of the Islamic Republic. In the meantime, identifying and paying attention to the indicators and elements that make up the Iranian-Islamic lifestyle of high-ranking martyrs such as martyr Ayatollah Raisi and introducing these ethical and managerial models to the young society requires designing it in the form of a school, a path, a learning university so that their ideas, values, patterns, and intellectual and motivational symbols can be redefined and represented, and human beings can be nurtured in this context and delivered to society.

Keywords: Lifestyle, Supreme Leader, Shahid Raisi, Qualitative Analysis.

مطالعه و تبیین مؤلفه‌های سبک زندگی شهید رئیزی از منظر آیت‌الله خامنه‌ای

غلامرضا تاج‌بخش

استاد تمام گروه علوم اجتماعی دانشگاه آیت‌الله العظمی بروجردی، لرستان، ایران.
Tajbakhsh@abru.ac.ir 0000-0002-1155-8857

چکیده

شهید رئیزی با اتکا به ویژگی‌های فردی، مهارت‌های بالای اجتماعی و مدیریت جهادی خود توانست با نفوذ اجتماعی بین‌آحاد مردم نقش‌آفرینی ویژه و منحصر به فرد در تاریخ رؤسای جمهور کشور داشته باشد. این شهید با الهام از امامین انقلاب اسلامی، خوانشی جدید در نظام حکمرانی و عرصه مدیریت جهادی پی‌ریزی نمود. هدف اصلی پژوهش واکاوی مؤلفه‌هایی از سبک زندگی شهید رئیزی از منظر مقام معظم رهبری است. پژوهش کیفی حاضر با روش تحلیل مضمون با تمرکز بر بررسی سبک و سیره شهید رئیزی به‌عنوان یکی از مسئولان جهادی تمدن‌ساز موفق و شناخته‌شده از منظر مقام معظم رهبری می‌باشد. سخنرانی‌های معظم‌له در این زمینه بررسی شد که محقق به ۴۹ مضمون پایه، ۵ مضمون سازمان‌دهنده و ۵ مضمون فراگیر (ساحت فردی، ساحت سیاسی، ساحت اجتماعی، ساحت اعتقادی و ساحت مدیریتی) دست یافت. یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که توجه به تأکیدات مقام معظم رهبری باید به شاخص‌های سبک زندگی شهید رئیزی توجه نمود و از آنها به‌منظور تحول در نظام حکمرانی کشور برای بهبود مدیریت و عملکرد مطلوب در سطح کشور بهره‌مند شد.

کلیدواژه‌ها: سبک زندگی، سیدعلی خامنه‌ای، سیدابراهیم رئیزی، تحلیل کیفی.

شاپای الکترونیک: ۶۵۵X-۲۵۸۸ / پژوهشکده تحقیقات راهبردی / فصلنامه علمی راهبرد اجتماعی فرهنگی

 10.22034/ses.2025.475423.1604

مسئولیت مقاله از نظر محتوای علمی و نظرهای مطرح‌شده در متن آن، به عهده نویسندگان و یا نویسنده مسئول مقاله می‌باشد و مورد تأیید / عدم تأیید صاحب امتیاز نشریه راهبرد اجتماعی فرهنگی نمی‌باشد.

مقدمه و بیان مسئله

مدیریت، نقش حیاتی در هدایت و راهبری نظام حکمرانی کشور داشته و دارای جایگاه ممتاز، محوری و بنیادی است که منزلت و ارزشمندی خاصی را دارا است. (رهبری) توانایی انگیزه‌دادن به افراد و تأثیرگذاری بر آنان است به گونه‌ای که منجر به توانمندسازی افراد سازمان شده و در اثر بخشی و موفقیت سازمان مشارکت کنند (YUKL, 2006). یکی از شاخصه‌های توفیق یا عدم توفیق جوامع، مدیریت است و معمولاً جوامع توسعه‌یافته، از مدیریت مناسب‌تری بهره‌مند هستند؛ بنابراین اهمیت تأثیرگذاری مدیریت بر کسی پوشیده نیست. نظر به تأثیرگذاری زیاد تصمیمات مسئولان ارشد کشور در سطوح مختلف مدیریتی، همراستایی سبک زندگی این مسئولان با اهداف کلان نظام ضرورتی انکارناپذیر است. از انقلاب اسلامی ۵۷ تا حال حاضر برخی از مسئولان ارشد نظام در راستای تحقق اهداف نظام با عملکرد مطلوب خود سبک نوینی از حکمرانی را ارائه نمودند و برخی دچار ضعف‌ها و لغزش‌هایی شدند. از این رو معرفی الگوهای سبک زندگی شهدای خدمتگزار مردم و کاربست آن در زندگی می‌تواند انسان را به سبک زندگی حیات طیبه‌ای که در قرآن به آن اشاره شده است نزدیک گرداند. نمونه‌ای از این الگوهای تربیتی، شهدای والامقام هستند که در آیه ۶۹ سوره نساء از آنان با نام بهترین رفیق یاد شده است.

بیانات مقام معظم رهبری در رابطه با اشخاص و خصوصاً شهدا به‌عنوان مهم‌ترین معیار جهت تشخیص امر صحیح از غلط شناخته می‌شود، توجه به نوع نگاه ایشان به سبک زندگی شهید رئیسی دارای اهمیت فراوان است. سبک و سیره عملی رئیس جمهور شهید که به گوهر تقوا، اخلاص، ساده‌زیستی، عدالت‌طلبی، فسادستیزی، توکل به خدا و ولایت‌مداری مزین است، زیست تراز سبک زندگی و مدیریت علوی را برای آحاد شیفتگان خدمت‌بی‌منت و صادقانه به ملت معنا بخشید و پرچم ایثار و جان‌دادن در «خیمه ولایت» و «میدان خدمت» را در این سرزمین همچنان برافراشته و راهنمای ایرانیان در آینده پیش‌رو قرار داده است. یاد، نام، خاطرات و نقش‌آفرینی‌های الهام‌بخش، حماسی و درس‌آموز «سیدالشهدای خدمت» در ایفای مسئولیت‌های خطیر و حساس در نظام اسلامی به‌ویژه طی دوره سه‌ساله ریاست جمهوری، به‌مثابه یک مکتب و الگوی مطلوب بایستی همواره زنده بماند و در این صحنه سترگ اصحاب رسانه، شخصیت‌ها و گروه‌های مرجع و تأثیرگذار جامعه بایستی با تبیین و ترویج ابعاد باشکوه شخصیتی ایشان، رسالت خود را به شایستگی ایفا کنند. مقام معظم رهبری در

سخنانی در مهرماه ۱۳۹۱ در جمع جوانان، دانشجویان و دانش‌آموزان استان خراسان شمالی تأکید فراوانی بر توجه مردم و مسئولان به حوزه سبک زندگی داشتند. معظم‌له در سخنان مذکور تمدن نوین اسلامی را دارای دو بخش ابزاری (پیشرفت‌های فناورانه، صنعتی، نظامی، علمی و سیاسی، اقتصادی، روابط بین‌المللی، اختراع و...) و بخش حقیقی (سبک و شیوه زندگی) دانستند. به طوری که عدم توجه به بخش حقیقی و اساسی (سبک زندگی) نمی‌تواند به جامعه امنیت و آرامش روانی بدهد. منویات معظم‌له در مورد مهندسی پیشرفت و سبک زندگی اسلامی یک بحث حکیمانه و راهبردی است. باتوجه به اینکه جامعه کنونی نیازمند الگوهای پویا و مؤثری در بدنه خود برای دستیابی به ارزش‌ها، هنجارها و آرمان‌ها می‌باشد، لازم است جامعه به سبک زندگی شخصیت‌های تأثیرگذار راهکاری عالمانه، هوشمندانه و مؤثر در این زمینه سوق داده شود.

با این رویکرد و با توجه به شیوه و روش زندگی و شاخصه‌های فردی و رفتاری شهید رئیسی که با ارائه سبک زندگی متأثر از معارف الهی و ائمه اطهار (علیهم‌السلام) خدماتی ارزنده را به جامعه اسلامی ارائه نمود، پرداختن به مقام والای این شهید و بررسی ابعاد گوناگون سبک زندگی و الگوسازی وی نقش بسیار مهم و سازنده‌ای در نظام حکمرانی جامعه خواهد داشت. معرفی تجربه‌های یگانه و منحصر به فرد وی در تمامی عرصه‌های سازمانی و مدیریتی برای جامعه امری ضروری تلقی می‌گردد؛ زیرا به هر میزان به سیره معنوی، فضائل اخلاقی و نوع مدیریت شهدای عزیزی مانند رئیسی و حاج قاسم سلیمانی توجه و تأکید شود، در واقع به تحقق اهداف بیانیه گام دوم انقلاب نزدیک‌تر شده‌ایم.

وجه نوآوری پژوهش حاضر از چهار جنبه قابل توجه است؛ اول آنکه از مهم‌ترین اقدامات برای پاسداشت و همچنین حفظ و تداوم مسیر پُرافتخار شهدای خدمت، اجرای پژوهش‌هایی است که بتواند برای جامعه دانشگاهی، علمی و مدیریتی کشور آن میراث گران‌سنگ را ثبت و نظریه‌پردازی نماید و به بررسی ابعاد سبک زندگی کارا و اثر بخش بپردازد. در این راستا بررسی‌های محقق ناظر به این است که پژوهش‌های صورت گرفته به مصداق بارز این عرصه یعنی رئیس قوه مجریه (شهید رئیسی) انجام نگرفته یا نتایج آن منتشر نشده است. دوم آنکه ساحت‌های به‌دست‌آمده؛ برگرفته از دیدگاه مقام معظم رهبری به‌عنوان عالی‌ترین مقام کشور و مهم‌ترین الگوی مردم و مدیران و فردی که اشراف بیشتری نسبت به سایرین بر عملکرد و رفتار شهید رئیسی داشته، از روایی بیشتری برخوردار است. سوم آنکه

برای برون‌رفت از برخی مسائل و مشکلات جامعه، توجه به سبک مدیریت اسلامی راهگشا است. شهید رئیسی از جمله مدیرانی است که با ارائه عملی الگوی مدیریتی منحصر به فرد بومی توانست از یک سو باعث ارتقای سرمایه اجتماعی در کشور و اعتمادزایی ملی شود و از سوی دیگر میان نهادهای مختلف و مرتبط قدرت در ساختار سیاسی اجتماعی جامعه، همگرایی و وحدت رویه ایجاد و هماهنگی لازم را تمهید کرده و با بهره‌گیری از چنین سبک مدیریتی، اهدافی پیچیده و مبهم را محقق کند. چهارم آنکه روش پژوهش انتخاب شده تحلیل مضمون است و در استخراج مضامین، ذهنیت محقق، مجال اثرگذاری زیادی ندارد؛ بنابراین پژوهش حاضر از اعتبار علمی لازم برخوردار است.

۱. هدف پژوهش

هدف اصلی این پژوهش واکاوی مؤلفه‌هایی از سبک زندگی شهید رئیسی از منظر مقام معظم رهبری است.

۲. سؤال پژوهش

سؤال اصلی پژوهش حاضر چنین است: مؤلفه‌ها و ابعاد سبک زندگی شهید رئیسی از منظر مقام معظم رهبری کدامند؟

۳. پیشینه پژوهش

نظر به اهمیت و توجه به موضوع مقاله، متأسفانه ادبیات تجربی چندانی با رویکرد جامعه‌شناسی در مورد آن وجود ندارد. صرفاً پژوهشگر در بررسی ادبیات تجربی تنها به برخی مطالعات انجام شده که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم با موضوع سبک زندگی مرتبط می‌باشد در ذیل اشاره می‌نماید.

تاج‌بخش (۱۴۰۳)، پژوهشی کیفی با عنوان «تأملاتی جامعه‌شناختی بر تشییع شهید رئیسی» انجام داد. یافته‌های پژوهش بیانگر آن است تشییع شهدای خدمت در بستری از برهم کنش‌های اجتماعی و سیاسی کشور شکل گرفت که به ارتقای سرمایه اجتماعی، بازتولید همبستگی اجتماعی و استمرار مدیریت انقلابی و جهادی می‌انجامد.

تاج‌بخش (۱۴۰۰)، در پژوهشی کیفی (پدیدارشناسی) با عنوان «بررسی مؤلفه‌های سبک زندگی شهید سلیمانی» پرداخته است، محقق در این پژوهش به انواعی از مؤلفه‌های سبک زندگی شهید سلیمانی دست یافته است که با توجه به این یافته‌ها، سبک زندگی این شهید والامقام، می‌تواند جوانان را در مقابل توطئه‌های

سوء و مخرب بیگانگان بیمه نموده و درعین حال اصلاح رفتارهای ناپسند اجتماعی را تسریع بخشد.

تاج‌بخش (۱۳۹۹)، در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیرات جامعه‌شناختی واقعه شهادت سردار سلیمانی بر جوانان» نشان داد شهادت سردار سلیمانی تأثیراتی نظیر اجتماعی (کسب هویت جهادی، کسب هویت اجتماعی فراملی، تقویت سرمایه اجتماعی)، سیاسی (همگرایی بین‌المللی در مبارزه با تروریسم و استکبارستیزی)، فرهنگی و مذهبی (دانش‌افزایی دفاع مقدس، بصیرت‌افزایی) و روان‌شناختی (الگویابی، همگرایی نسلی) را بر جامعه داشت. همچنین واقعه شهادت سردار سلیمانی، ارزش‌هایی همچون فداکاری، ایثار، همنوع‌گرایی و شجاعت را باز تداعی نمود که در نتیجه آن ظرفیت‌های فرهنگی و اجتماعی توسعه پیدا کرد.

طاہری گودرزی و ساری (۱۳۹۹)، در پژوهش خود به روش تحلیل مضمون به ارائه الگوی مدیریتی مطلوب برای مدیران عالی در جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر سبک مدیریت شهید سلیمانی پرداخت. یافته‌های به‌دست‌آمده نشان داد که سرمایه اجتماعی مبتنی بر مکتب شهید قاسم سلیمانی دارای ابعاد سرمایه انسانی، سرمایه تعاملی، سرمایه فرهنگی، سرمایه هویتی و سرمایه اخلاقی است.

دهقانی پوده و پاشایی هولاسو (۱۳۹۹)، در پژوهش خود به روش تحلیل مضمون به تدوین الگوی فرماندهی شهید قاسم سلیمانی پرداخت. در این پژوهش پنج بعد این شهید و الامقام: نظامی، فرماندهی و مدیریتی، فردی و رفتاری، معنوی و ارزشی و عملکردی شناسایی شد.

در پژوهش مقیمی فیروزآباد (۱۳۹۷)، اندیشه، عمل و سلوک والای شهدای مدافع حرم در قالب مضامین سبک زندگی شناسایی شد. مهم‌ترین این مضامین در این پژوهش ویژگی‌های شخصیتی با ابعاد روابط اجتماعی، خصوصیات فردی و انضباط مالی و توصیه‌ها با ابعاد عبادی معنوی و سیاسی اجتماعی دسته‌بندی گردید و الگوی انتزاعی بر اساس آن ارائه شده است.

زارعی (۱۳۹۷)، در پژوهش خود به روش کتابخانه‌ای ابعاد سبک زندگی جهادگران دفاع مقدس را مورد بررسی قرار داد.

با توجه به یافته‌های به‌دست‌آمده از پژوهش‌های پیشین نقاط قوت این پژوهش‌ها در قالب مهم‌ترین مصادیق سبک زندگی شهدا بیان گردیده است که عبارت‌اند از: بصیرت‌بخشی، عدالت‌طلبی، ساده‌زیستی، ولایت‌پذیری، استقلال‌گرایی، شهادت‌طلبی و پاسداری از نظام. با نگاهی انتقادی به پیشینه‌های تجربی به‌وضوح می‌توان گفت در این

زمینه؛ از یک سو به طور کلی مطالعات محدودی به صورت کمی یا کیفی انجام گرفته است و از سوی دیگر تاکنون پژوهشی عام و کلی و یا خاص از منظر جامعه‌شناسی حوزه سبک زندگی مسئولان و مدیران اجرایی کشور انجام نگرفته است و یا نتایج آن هنوز مورد انتشار قرار نگرفته است؛ بنابراین با توجه به سابقه شهادت در بین مسئولان اجرایی از جمله شهید باهنر، شهید بهشتی و شهید رجایی و عدم نگاه جامعه‌شناسانه در رابطه با سبک زندگی این شهدای بزرگوار، لزوم توجه به سبک زندگی شهید رئیسی به عنوان یک نمونه از این شهدای گرانقدر خدمت حائز اهمیت فراوان است، نگاه به سبک زندگی شهید رئیسی به عنوان یکی از اولین پژوهش‌ها در حوزه جامعه‌شناسی سبک زندگی است.

۴. ملاحظات نظری

سبک زندگی یکی از مفاهیم مهم در ادبیات علوم اجتماعی است که ابتدا در آثار صاحب‌نظرانی مانند: وبر، زیمل و آدلر به کار رفته است؛ اما در آغاز هزاره سوم، به واسطه فرهنگ‌های مصرفی در جهان و فردی شدن بسیاری از جنبه‌های زندگی، مجدد این مفهوم در میان دانشمندان رشته‌های مختلف نظیر جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، اقتصاد و مطالعات فرهنگی، جذابیتی خاص یافته و مورد توجه جدی قرار گرفته است.

واژه «سبک» مصدر ثلاثی مجرد عربی، به معنای گداختن و ریختن و قالب‌گیری زر و نقره است. این کلمه در زبان انگلیسی style به معنی نوع، شیوه و روش است. سبک در ادبیات فارسی عبارت است از شیوه و روش خاصی برای فهمیدن و بیان مطالبی با ترکیب کلمات که وابسته به طرز تفکر نویسنده یا گوینده است (دهخدا، ۱۳۷۳، ص. ۴۶). سبک سیمای فکری انسان و راهی برای شناختن خلق و خوی انسان است. سبک را می‌توان در فضاهای متفاوتی همچون تفکر سیاسی، اقتصادی، اخلاقی، هنری و اجتماعی به کار برد (مهدوی کنی، ۱۳۸۶، ص. ۲۰۴).

بورديو، نظریه‌ای منسجم درباره شکل‌گیری سبک‌های زندگی ارائه نمود. طبق مدل وی، شرایط عینی زندگی و موقعیت فرد در ساختار اجتماعی به تولید منش‌های خاص منجر می‌شود که مولد دو دسته نظام، یعنی نظام طبقه‌بندی اعمال و نظام ادراکات و شناخت‌ها، است. سبک زندگی در واقع تعامل این دو نظام می‌باشد که الگویی غیرتصادفی و ماهیت طبقه‌بندی دارد. از منظر وی سبک زندگی محصول منش‌ها و تجسم یافته‌تر ترجیحات اشخاص است که به صورت عمل در آمده و قابل مشاهده هستند

فاضلی، ۱۳۸۲، ص. ۴۵). زیمل سبک زندگی را تجسم تلاش انسان می‌داند برای یافتن ارزش‌های بنیادی یا به تعبیری فردیت برتر خود در فرهنگ عینی‌اش و شناساندن آن به دیگران؛ به عبارت دیگر، انسان برای معنای مورد نظر خود (فردیت برتر)، شکل (صورت)‌های رفتاری‌ای را برمی‌گزیند. زیمل، توان چنین‌گزینشی را «سلیقه» و این اشکال به هم مرتبط را «سبک زندگی» می‌نامد (Simmel, 1908, p. 314). وبر، سبک زندگی را از جنس رفتار می‌داند که تمایلات، آن را هدایت می‌کنند و فرصت‌های زندگی زمینه و بستر بروز و تجلی آن را فراهم می‌آورند.

گیدنز سبک زندگی را مجموعه‌ای نسبتاً منسجم از همه رفتارها و فعالیت‌های یک فرد معین در جریان زندگی روزمره می‌داند که این رفتارها و عملکردها نه تنها نیازهای جاری فرد را برآورده می‌سازد بلکه روایتی خاصی را هم که وی برای هویت خویش برمی‌گزیند، در برابر دیگران مجسم می‌سازد (گیدنز، ۱۳۷۸، ص. ۷۰). از منظر وی سبک زندگی عبارتست از تلاش برای شناخت مجموعه منظمی از رفتارها یا الگوهای کنش که اشخاص آنها را انتخاب کرده و کنش‌شان در زندگی به واسطه آنها هدایت می‌شود. ویلن، سبک زندگی را الگوهای رفتار جمعی می‌داند که از جنس رسوم و عادات اجتماعی و روش‌های فکری هستند. جوامع گوناگون با توجه به بن‌مایه‌های اساسی در شکل‌گیری سبک زندگی نظیر هویت فردی، هویت اجتماعی، هویت فرهنگی و هویت دینی، رویکردهای متنوعی را به سبک زندگی دارند. به طوری که هریک از صاحب‌نظران از منظر زیست بوم جامعه خود به این مفهوم پرداخته‌اند.

از دید محقق، سبک زندگی ایرانی اسلامی مجموعه‌ای منسجم از ارزش‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای افراد و برآمده از جهان‌بینی، هست‌ها و نیست‌های تفکر و عقیده جامعه ایرانی است که اشتراکاتی با نظریه‌های فوق و و افتراقاتی با آنها دارد. آیت‌الله جوادی آملی در کتاب مفاتیح الحیات سبک زندگی را معرفی می‌نماید که ناشی از فرهنگ دینی است و می‌توان آن را به یک مثلث سه ضلعی تشبیه نمود که یک ضلع آن جهان دانی، ضلع دیگر جهان‌داری و ضلع سوم جهان‌آرایی است که همان نگرش‌های انسان مؤمن به جهان هستی محسوب می‌شوند؛ بنابراین در مطالعه سبک زندگی شهید رئیسی، معیار الگوی ایرانی - اسلامی مدنظر است.

۵. روش پژوهش

روش پژوهش حاضر از نوع اکتشافی و با رویکرد کیفی مبتنی بر تحلیل مضمون صورت گرفت. در این پژوهش با توجه به نوع نگاه محقق که در صدد واکاوی

مؤلفه‌های سبک زندگی شهید رئیسی از منظر مقام معظم رهبری است، از این‌رو تمامی متون و سخنرانی‌هایی که مقام معظم رهبری در رابطه با این شهید بزرگوار داشته‌اند مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته است. نمونه‌های مورد بررسی شامل پیام مقام معظم رهبری در رابطه با درگذشت شهادت‌گونه حجت‌الاسلام و المسلمین سید ابراهیم رئیسی، انتصاب حجت‌الاسلام رئیسی به تولیت آستان قدس رضوی در تاریخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۷، حکم تنفیذ سیزدهمین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۴۰۰/۵/۱۲، انتصاب ایشان به ریاست قوه قضائیه در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۶، بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت سیزدهم در تاریخ ۱۴۰۳/۴/۱۷، بیانات مقام معظم رهبری در دیدار اعضای ستاد برگزاری کنگره بین‌المللی شهدای مقاومت و مدافع حرم در تاریخ ۱۴۰۳/۳/۳۰، بیانات ایشان در منزل شهید رئیسی در تاریخ ۱۴۰۳/۳/۲، بیانات در مراسم سی و پنجمین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی (رحمت‌الله‌علیه) در تاریخ ۱۴۰۳/۳/۱۴، بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت در تاریخ ۱۴۰۲/۶/۸، بیانات در دیدار مردمی در آستانه انتخابات ریاست جمهوری چهاردهم در سالروز عید قدیر در تاریخ ۱۴۰۳/۴/۵، بیانات در دیدار مسئولان نظام در تاریخ ۱۴۰۳/۱/۱۵، بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت در تاریخ ۱۴۰۱/۶/۸ و سایر بیانات مقام معظم رهبری که شهید رئیسی به‌عنوان موضوع سخنرانی خطاب قرار داده شده است، داده‌ها به روش تحلیل مضمون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و با استخراج داده‌ها، مضامین پایه‌ای، سازمان‌دهنده و فراگیر به‌دست آمد.

۶. یافته‌های پژوهش

در مرحله اول متن سخنرانی‌های مقام معظم رهبری به دقت مورد بررسی قرار گرفت و مفاهیم و نکات کلیدی دسته‌بندی و سازمان‌دهی شد و مضمون‌های پایه شناسایی شدند.

۱-۶. دسته‌بندی و سازمان‌دهی مفاهیم و نکات کلیدی

جدول (۱): مفاهیم و نکات کلیدی سازمان‌دهی شده در قالب مضامین پایه

مضمون‌های پایه	منبع	اصل جملات
انقلابی‌گر	دیدار با خانواده شهدای خدمت، ۱۴۰۳/۳/۵	مرحوم شهید آقای رئیسی شب و روز نمی‌شناخت و به معنای واقعی کلمه خستگی‌ناپذیر بود. آقای رئیسی از همان ابتدا که وارد تبلیغات انتخابات شد، بر روی شعارهای انقلاب و سخنان امام تکیه کرد و همه دنیا ایشان را به‌عنوان رئیس‌جمهور انقلاب می‌شناختند. وقتی مردم این‌گونه با عظمت از این مرد حمایت و تجلیل می‌کنند، معنایش حمایت از شعارهای انقلاب است.
شهید خدمت	سخنرانی در سالگرد ارتحال امام، ۱۴۰۳/۰۳/۱۴	در آیه سوره آل عمران - «وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا» - چرا، آن آیه در ضمن مسائل جهاد است؛ این آیه نه، مطلق است؛ می‌فرماید: هر کسی که در راه خدا کشته بشود. راه خدمت به مردم، راه خدا است؛ راه کار جهادی برای مردم، راه خدا است؛ راه اداره کشور اسلامی، راه خدا است؛ راه پیشرفت نظام جمهوری اسلامی، راه خدا است. آقای رئیسی عزیز و همراهانش، در راه پیشرفت کشور، در راه خدمت به مردم، در راه اعتلای جمهوری اسلامی کشته شدند، بنابراین مشمول این آیه‌اند؛ این‌ها را اموات ندانید؛ بَلْ أَحْيَاءٌ؛ اینها زنده هستند؛ همان تعبیری که در باب شهدا وجود دارد. بنابراین، این‌ها را ما «شهادی خدمت» می‌دانیم، همچنان که مردم گفتند؛ از دل مردم جوشید این تعبیر «شهید جمهور» و «شهید خدمت»؛ این خیلی با ارزش است.
اخلاص مدار و نوآور	سخنرانی در سالگرد ارتحال امام، ۱۴۰۳/۰۳/۱۴	همه اعتراف کردند که او مرد کار و عمل و خدمت و صفا و صداقت بود. برای خدمت شب و روز نمی‌شناخت. رئیسی عزیز در خدمت‌گزاری به کشور و ملت نصاب جدیدی ایجاد کرد که با وجود تلاش خدمتگزاران قبلی، تاکنون در این حد و حجم و کیفیت و با این صداقت و پر کاری نبوده است.
تحرک بالا در سیاست خارجی	سخنرانی در سالگرد ارتحال امام، ۱۴۰۳/۰۳/۱۴	تحرک فراوان و با برکت در سیاست خارجی برای حال و آینده کشور و استفاده از فرصت‌ها و برجسته

مضمون‌های پایه	منبع	اصل جملات
		کردن ایران در چشم رجال سیاسی دنیا از خصوصیات شهید رئیسی بود.
دارای بصیرت و فهم عمیق	سخنرانی در سالگرد ارتحال امام، ۱۴۰۳/۰۳/۱۴	کرامت و عزت و حرمت قائل‌شدن برای مردم و میدان‌دادن به آنها و تکریم و اعتماد به جوانان را از ویژگی‌های ممتاز رئیس‌جمهور فقید است؛ او حتی با کسانی که به او بدی و اهانت کرده بودند با کرامت برخورد می‌کرد و پاسخ تند و زشت و عصبی به آنها نمی‌داد.
مدارا و همراهی با همکاران		سبک مدیریتی او در بین همکارانش، ویژه و همراه با صفا و صمیمیت بود.
مرزبندی با دشمن	سخنرانی در سالگرد ارتحال امام، ۱۴۰۳/۰۳/۱۴	مرزبندی صریح با دشمنان و مخالفان انقلاب و پرهیز از دوپهلوگویی و اعتماد نکردن به لیخند دشمن از خصوصیات درس‌آموز دیگر شهید رئیسی است و هریک از این خصوصیات برای سیاستمداران ما و رؤسای جمهور آینده و منتخبان ملت در همه بخش‌ها سرمشق است.
زیست مظلومانه	سخنرانی در سالگرد ارتحال امام، ۱۴۰۳/۰۳/۱۴	بعد از فقدان او در همه مطبوعات و فضای مجازی و از زبان اشخاص و جریان‌های گوناگون از شخصیت و خدمات و تلاش‌های شبانه‌روزی شهید رئیسی تعریف و تمجید شد، من دلم برای رئیسی سوخت که برخی در زمان حیات او حتی حاضر نبودند یک کلمه از این حرف‌ها بگویند و با وجود مشاهده این برجستگی‌ها، آنها را کتمان و یا حتی وارونه منعکس می‌کردند و او را می‌آزردند که البته او غالباً جوابی به آنها نمی‌داد؛ اما گاهی هم نزد من می‌آمد و مقداری شکایت می‌کرد.
محبوبیت اجتماعی	سخنرانی در سالگرد ارتحال امام، ۱۴۰۳/۰۳/۱۴	نشان‌دادن ارتباطات و علاقه و دلبستگی مردم و مسئولان در سطوح بالای کشور را پیام دیگر حضور میلیونی ملت است و بر خلاف تلقین و ادعای دشمن و تکرار برخی‌ها در داخل که جمهوری اسلامی سرمایه ملی خود را از دست داده است، حضور میلیونی مردم در بدرقه شهیدان نشان داد این سرمایه ملی که در هیچ کجای دنیا نظیر ندارد پابرجاست و علاوه بر مقوله رحلت امام که مقوله‌ای

مضمون‌های پایه	منبع	اصل جملات
		بی‌همتا و غیرقابل مقایسه با هر پدیده دیگری است، میان مردم با مسئولان و سردارانی همچون رئیسی و سلیمانی، ارتباط و دلبستگی عاطفی برجسته‌ای وجود دارد.
احیاگر شعرهای انقلاب	سخنرانی در سالگرد ارتحال امام، ۱۴۰۳/۰۳/۱۴	مرحوم رئیسی صریحاً شعارهای انقلاب را بیان می‌کرد و مظهر شعارهای انقلاب بود و احترام و تمجید از او در واقع ابراز دلبستگی مردم به شعارهای انقلاب است.
پایداری و استقامت	پیام مقام معظم رهبری به مناسبت شهادت شهید رئیسی، ۱۴۰۳/۲/۳۱	این حادثه ناگوار در اثنای یک تلاش خدمت‌رسانی اتفاق افتاد؛ همه مدت مسئولیت این انسان بزرگوار و فداکار چه در دوران کوتاه ریاست جمهوری و چه پیش از آن، یکسره به تلاش بی‌وقفه در خدمت به مردم و به کشور و به اسلام سپری شد.
خادم الرضا (علیه‌السلام)	پیام مقام معظم رهبری به مناسبت شهادت شهید رئیسی، ۱۴۰۳/۲/۳۱	با اندوه و تأسف فراوان خبر تلخ درگذشت شهادت گونه عالم مجاهد، رئیس جمهور مردمی و با کفایت و پُرتلاش، خادم‌الرضا (علیه‌السلام) جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای حاج سیدابراهیم رئیسی و همراهان گرامی ایشان (رضوان‌الله‌علیهم) را دریافت کردم.
خادم ملت	پیام مقام معظم رهبری به مناسبت شهادت شهید رئیسی، ۱۴۰۳/۲/۳۱	رئیسی عزیز خستگی نمی‌شناخت. در این حادثه تلخ، ملت ایران، خدمتگزار صمیمی و مخلص و با ارزشی را از دست داد. برای او صلاح و رضایت مردم که حاکی از رضایت الهی است بر همه‌چیز ترجیح داشت، از این‌رو آرزوهایش از ناسپاسی و طعن برخی بدخواهان، مانع تلاش شبانه‌روزی‌اش برای پیشرفت و اصلاح امور نمی‌شد.
مدیری کارآزموده	انتصاب حجت‌الاسلام رئیسی به تولیت آستان قدس رضوی، ۱۳۹۴/۱۲/۱۷	اکنون که جناب حجت‌الاسلام والمسلمین آقای طبسی (رحمت‌الله‌علیه) پس از سال‌ها تلاش مخلصانه و موفق در خدمتگزاری به بارگاه مبارک و منور حضرت علی بن موسی الرضا (علیه آلاف التحیه والثناء) به سرای باقی شتافته و در جوار مضجع شریف آرمیده‌اند، جنابعالی را که خود نشأت‌یافته آن دیار پُر برکت، و برخوردار از صلاح و امانت و کارآزموده در مدیریت‌های کلان می‌باشید، به تولیت آن آستان

مضمون‌های پایه	منبع	اصل جملات
		نورانی و مقدس منصوب می‌کنم.
پرهیزگار منش	حکم تنفیذ سیزدهمین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران، ۱۴۰۰/۵/۱۲	ملت با انتخاب شخصیتی مردمی و عالیقدر از تبار سیادت و علم، و مزین به پرهیزکاری و خردمندی، و دارای سوابق درخشان مدیریت، عزم راسخ خود را بر پیمودن مسیر نورانی انقلاب که مسیر عدالت و پیشرفت و آزادی و عزت است نشان داد... اکنون با تشکر از مردم عزیز و با پیروی از گزینش آنان، رأی به عالِم فرزانه و خستگی‌ناپذیر و کارآزموده و مردمی، جناب حجت‌الاسلام آقای سیدابراهیم رئیسی را تنفیذ و ایشان را به ریاست جمهوری اسلامی ایران منصوب می‌کنم.
مدیر متعهد و متخصص	انتصاب حجت‌الاسلام والمسلمین سید ابراهیم رئیسی به ریاست قوه قضائیه، ۱۳۹۷/۱۲/۱۶	اینجانب برای تحقق این مقصود حیاتی، جنابعالی را برگزیده‌ام که دارای سوابق طولانی در سطوح مختلف قوه قضائیه و آشنا با همه زوایای آن می‌باشید و از طرفی در کنار فقاقت از تحصیلات حقوقی و دانش و تجربه در این عرصه مهم برخوردارید، و سلامت و امانت و کارآمدی خود را در مقاطع گوناگون خدمت نشان داده‌اید.
مدیر با کفایت	دیدار نخست وزیر عراق با رهبر انقلاب، ۱۴۰۳/۳/۲	ما شخصیت برجسته‌ای را از دست دادیم. برادر بسیار خوبی بود. مسئول کارآمد و با کفایت و صمیمی و جدی‌ای بود در کشور.
نظام مدیریت مشارکتی	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۲/۶/۸	بنده از همه دولت‌ها در این سی و چند سال حمایت کردم... لکن در مورد این دولت [سیزدهم]، علاوه‌بر کمک، بنده با نگاه به این دوساله می‌خواهم تمجید هم بکنم؛ یعنی آنچه تا امروز... که این دولت بر سر کار بوده از عملکرد دولت مشاهده کرده‌ایم، مستوجب این است که ما تقدیر کنیم و تمجید کنیم از دولت. در بخش‌هایی، دولت خوب و قوی ظاهر شده که این بخش‌ها هم بخش‌های مهمی است.
پایبند به آرمان‌های انقلاب	بیانات در مراسم تنفیذ حکم سیزدهمین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران، ۱۴۰۰/۵/۱۲	در بیانات رئیس‌جمهور محترم، جناب آقای رئیسی، در تبلیغات انتخابات و غیره، تکیه بر روی ارزش‌های اساسی انقلاب، مکرر انجام گرفت - ایشان بر ارزش عدالت، مبارزه با فساد و امثال اینها تکیه کردند - این مسیر درستی است... آن مسیری که کشور را، ملت را

مضمون‌های پایه	منبع	اصل جملات
		به حقوق اساسی خودش می‌رساند، کشور را در جایگاه اساسی خود قرار می‌دهد، همین تمسک به ارزش‌های اساسی انقلاب است. در شعارهای ایشان مسئله مردمی‌بودن و از مردم شنیدن و در میان مردم بودن تکرار شده... این چیز بسیار مهمی است.
تسلط همه‌جانبه به وظایف	بیانات در نخستین دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت سیزدهم، ۱۴۰۰/۶/۱۶	عنوان دولت جناب آقای رئیسی هم مردمی‌بودن است. عدالت‌ورزی است، فسادستیزی است، احیای اعتماد و امید در مردم به‌ویژه در جوان‌ها، انسجام دولتی، اقتدار دولتی، اشراف دولتی؛ اینها سرفصل‌های مهمی است.
اهتمام به انجام وظایف	سخنرانی نوروزی در جمع اقشار مختلف مردم، ۱۴۰۳/۱/۱۱	برای اینکه اقتصاد کشور شکوفا بشود، همه چرخ‌دنده‌های بزرگ و کوچک کشور باید به‌کار بیفتد؛ همه باید تلاش کنند... که بحمدالله دولت کنونی، دولتی است که از لحاظ تلاش و تحرک و فعالیت، انصافاً نمره بالایی می‌گیرد و تلاششان، تلاش خوبی است.
عمل‌گرا	بیانات در دیدار مسئولان نظام، ۱۴۰۳/۱/۱۵	بحمدالله تلاش خیلی خوب و متراکم دارد [توسط دولت سیزدهم] انجام می‌گیرد؛ حقاً و انصافاً انسان این را می‌بیند و به معنای واقعی کلمه دارد کار می‌شود.
سرعت منضبط در بُعد عملی	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۲/۶/۸	در بخش مدیریتی کارهای بسیار خوبی در دولت انجام گرفته... یکی از آنها حضور در بین مردم و مواجهه مستقیم با مشکلات مردم است. اینکه شما می‌روید در بین مردم، از مردم می‌شنوید، به آنها پاسخ می‌دهید، مطرح می‌کنند مشکلاتشان را، این کار خیلی خوبی است، این کار بسیار مفیدی است.
مردم‌مدار	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸	این حضور بی‌واسطه و پُر حجم آقای رئیس‌جمهور در میان مردم خیلی برکت دارد، آثار خیلی خوبی دارد؛ همچنین مسئولان دیگر دولت.
مردم‌نوازی	بیانات در نخستین دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت سیزدهم، ۱۴۰۰/۶/۱۶	مردمی بودن مقوله گسترده‌ای است و جلوه‌هایی دارد. یک جلوه همین رفتن میان مردم و شنیدن بی‌واسطه از مردم است. این حرکت بسیار خوب و مستحسنی که... جناب آقای رئیسی انجام دادند که رفتند خوزستان در میان مردم، با مردم، از آنها

مضمون‌های پایه	منبع	اصل جملات
		شنیدند، با آنها حرف زدند، این یک جلوه از مردمی بودن است که بسیار کار خوبی است.
ساده‌زیستی	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۲/۶/۸	ساده‌زیستی و کاهش تشریفات در سلوک شخصی و حکومتی دولت، بخصوص شخص آقای رئیس‌جمهور، برای من چشمگیر است و چیز مهم و قابل‌توجهی است... این زوی مردمی خیلی چیز بارزشی است. اینکه با مردم، صمیمی و خصوصی و متواضعانه حرف می‌زنید، رفت‌وآمد می‌کنید، داخل خانه‌هایشان می‌روید، روی فرششان می‌نشینید، خیلی چیز خوبی است.
انجام فعالیت‌های نوآورانه	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۲/۶/۸	مواضع انقلابی‌ای که در دولت گرفته میشود؛ روحیه‌ی جهادی‌ای که نشان داده می‌شود در بخشی از کارها... به‌کارگیری جوانان در رده‌های گوناگون مدیریتی که بسیار چیز مهمی است، چیز لازمی است و بحمدالله در این دولت [سیزدهم] انجام گرفته.
امیدآفرین و اعتمادزایی ملی	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸	از توفیقات شما زنده‌کردن امید و اعتماد در مردم است؛ این بزرگ‌ترین توفیق شما است. مجموع عملکرد دولت - چه شخص رئیس‌جمهور محترم، چه مسئولان در بخش‌های مختلف - به مردم این احساس را داد که دولت وسط میدان است، مشغول کار است، دارد تلاش می‌کند و برای آنها خدمت می‌کند، می‌خواهد خدمت‌رسانی بکند؛ این [کار]، امید مردم را و اعتماد مردم را تا حدود زیادی احیا کرد. در مواردی، این تلاش‌ها نتایج محسوسی هم داشت که مردم به چشم دیدند، مثل بخش سلامت، بخش‌های دیپلماسی، بعضی بخش‌های فرهنگی و غیره که نتایج روشن و مشخصی هم داشته...
زیست همدلانه با مردم	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸	یک توفیق دیگر... این سفرهای استانی است؛ این خیلی حادثه درخشانی است، حادثه مهمی است. اینکه ۳۱ سفر در ۱۱ ماه انجام بگیرد به سرتاسر کشور، نقاط محروم، دورافتاده، صحنه‌های کم‌نظیری اتفاق بیفتد و دیده بشود از همدلی صادقانه با مردم و نظارت میدانی به مسائل گوناگون مردم، خیلی چیز مهمی است.

مضمون‌های پایه	منبع	اصل جملات
دردمندی با مردم	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸	توفیق دیگر... سرعت عمل شما [دولت سیزدهم] است در قبال حوادث پیش‌بینی نشده مثل سیل، مثل حوادثی که اتفاق می‌افتد. این سرعت عمل خیلی چیز مهمی است. اینکه یک جایی زلزله بشود، سیل بیاید، بلافاصله مسئولان خودشان را برسانند آنجا و بالای سر کار بایستند و کار را سامان بدهند، این خیلی چیز بالارزشی است. رئیس‌جمهور محترم از سفر خارجی برگشتند، بلافاصله رفتند کرمان سراغ سیل‌زده‌ها؛ یا وزیر محترم چند روز می‌رود بالای سر یک کاری می‌ایستد؛ این‌ها مهم است. این یکی از توفیقات شما است که نشان‌دهنده همدرد بودن دولت با مردم و در میدان بودن دولت است.
قدردانی اجتماعی	بیانات در مراسم سی‌وسومین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمت‌الله‌علیه)، ۱۴۰۱/۳/۱۴	امروز که دشمن در صدد تخریب مسئولان انقلابی است، وظیفه قدرشناسی وظیفه سنگینی است؛ باید از مسئولین قدرشناسی کرد. اینکه انسان می‌بیند در قضیه آبادان یک وزیر سه چهار روز، شبانه‌روز بر سر آن کار می‌رود، خودش می‌ایستد، این خیلی کار مهمی است؛ اینکه رئیس‌جمهور محترم یا معاون او می‌روند با آسیب‌دیدگان قضیه ملاقات می‌کنند، به آنها تسلاً می‌دهند، به دل‌های آنها آرامش می‌دهند، اینها خیلی بالارزش است؛ از اینها باید قدرشناسی بشود.
وحدت‌آفرین	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸	توفیق دیگر [دولت سیزدهم]، زدودن رقابت‌های منفی از روابط بین قوا است؛ به نظر من این یکی از مسائل مهم است. اینکه دولت، مجلس و قوه قضائیه دائماً با هم مناقشه داشته باشند و حرف و گفت و گله و شکایت داشته باشند، چیز بدی است، ذهن مردم را آشفته می‌کند. امروز احساس می‌شود که یک توافقی، یک همدلی‌ای وجود دارد.
مسئولیت‌پذیری	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸	این دولت از فراقکنی و بهانه‌تراشی احتراز کرده و مسئولیت‌پذیر بوده. ما در این مدت از مسئولان محترم دولتی نشنفتیم که بگویند: «نمی‌گذارند کار کنیم، اختیار نداریم، اختیارات دست ما نیست»؛ از این حرف‌ها نشنفتیم از شما. مسئولیت‌پذیری خیلی چیز خوبی است؛ می‌گوید «ما هستیم، باید کار

مضمون‌های پایه	منبع	اصل جملات
		کنیم و کار هم می‌کنیم»؛ این نقطه مثبت بسیار مهمتی است.
جوان‌باوری	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸	یک توفیق دیگر شما [دولت سیزدهم]، جوانگرایی در مجموعه اجرایی کشور است؛ این خیلی چیز خوبی است. این موجب می‌شود که حلقه فرسوده مدیران باز بشود، یک نَفَس تازه‌ای به دستگاه‌های اجرایی کشور دمیده بشود؛ این خیلی چیز خوبی است.
تحول‌گرا	بیانات در نخستین دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت سیزدهم، ۱۴۰۰/۶/۶	یکی از کارهای لازمی که در برنامه‌های جناب آقای رئیسی و بعضی از آقایان بود، این است که تحوّل ایجاد بشود در قوه مجریه. تحوّل در قوه مجریه کار مهمتی است؛ این تحوّل یک نیاز همیشگی است.
خوداتکایی و توسعه درون‌زا	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸	یک توفیق دیگر این دولت این بود که جامعه را از حالت چشم‌انتظاری و نگاه به بیرون خارج کرد. از این حالت که همیشه منتظر باشیم ببینیم دیگران درباره ما چه می‌گویند، چه تصمیم می‌گیرند، چه کار می‌خواهند بکنند خارج شده؛ به ظرفیت‌های داخل کشور اهمیت داده شده، روی آنها تکیه شده، کار دارد می‌شود. اینکه حالا باید حتماً با فلان کشور ارتباط برقرار کنیم تا مشکلاتمان حل بشود یا فلان گره باید از فلان جا باز بشود تا مشکلات ما حل بشود، این خیلی برای کشور مضر است؛ این شرطی کردن حوادث کشور و در انتظار دیگران نگه داشتن، چیز بدی است که این الحمدلله در دولت شما به میزان زیادی کاسته شده.
استکبارستیزی	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸	برجسته شدن شعارهای انقلاب، شعارهای اسلام، مثل عدالت‌طلبی، مثل پرهیز از اشرافی‌گری، حمایت از مستضعفان، استکبارستیزی که اینها شعارهای اصلی انقلاب است؛ این‌ها در زبان‌ها برجسته‌تر شده، واضح‌تر شده و این خیلی چیز خوبی است.
همگرایی منطقه‌ای	بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۲/۶/۸	تحرك دولت در باب سیاست خارجی تحرك بسیار خوبی است. این سیاستی که شما [دولت سیزدهم] اتخاذ کرده‌اید که عبارت است از ارتباط با همسایگان، بسیار سیاست خوبی است... یا ارتباط با

مضمون‌های پایه	منبع	اصل جملات
		<p>همه دولت‌هایی در دنیا که مایل به ارتباط با ما هستند، با یک استثنای محدودی که حالا مشخص است. ارتباط با قاره‌های مختلف؛ آمریکای جنوبی، آفریقا، آسیا، شرق آسیا، همه‌جا. این سیاست ارتباط متعدّد و متنوع با کشورهای مختلف، با خصوصیتی که دارند از لحاظ سیاسی، از لحاظ اقلیمی، از لحاظ امکانات اقتصادی، فرهنگی و غیره، کار درستی است.</p>
انضباط اقتصادی	<p>بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۲/۶/۸</p>	<p>در بخش اقتصاد، کارهای خوبی در دولت انجام گرفته... تعداد قابل توجهی از شاخص‌های اقتصاد کلان، رشد را نشان می‌دهد، پیشرفت را نشان می‌دهد، تغییرات مثبت را نشان می‌دهد؛ البته تا مسائل مربوط به اقتصاد کلان برسد به معیشت مردم و زندگی مردم یک مقداری فاصله وجود دارد؛ یعنی زمان باید بگذرد. طبیعت بعضی از دولت‌ها این است که فردا را قربان امروز می‌کنند؛ این دولت این کار را نکرده؛ کارهای بزرگ و زیربنایی را انجام داده که اثرش ممکن است امروز به‌طور کامل ظاهر نشود؛ اما بالاخره ظاهر خواهد شد.</p>
مدیر جهادی و ارتقای سرمایه اجتماعی	<p>بیانات در دیدار رئیس و مسئولان قوه قضائیه، ۱۴۰۰/۴/۷</p>	<p>ایشان [آقای رئیسی] در این دو سال و چند ماهی که مسئولیت قوه قضائیه را داشتند، حقاً زحمت کشیدند، تلاش کردند، کارهای خوبی انجام گرفت در این قوه. و حرکت جناب آقای رئیسی در قوه قضائیه مصداق همان چیزی بود که ما همیشه تکرار می‌کنیم [یعنی] «حرکت جهادی»؛ حرکت جهادی، یعنی جدی، شبانه‌روزی، پرتلاش، پُرانگیزه؛ یک حرکت این جوری بود، بحمدالله آثار خوبی هم داشت و مهم‌ترین اثر این حرکت همین بود که امید مردم به قوه قضائیه را زنده کرد، احیا کرد، مردم را به قوه قضائیه خوش بین کرد... این سرمایه اجتماعی است. این اعتماد مردم به دستگاه‌های فعال در جمهوری اسلامی یک سرمایه‌ی بزرگ اجتماعی است و هیچ چیزی با این معادل نیست.</p>
خلاقیت و ابتکار	<p>بیانات در دیدار رئیس و مسئولان قوه قضائیه،</p>	<p>تحول... برنامه لازم دارد... این کار بحمدالله انجام گرفته؛ این بخش کار را رئیس محترم جدید قوه</p>

مضمون‌های پایه	منبع	اصل جملات
	۱۳۹۸/۴/۵	قضائیه، جناب آقای رئیسی قبل از آنکه این مسئولیت را به عهده بگیرند، از ایشان خواسته شد، ایشان هم یک برنامه تحول جامع و مورد قبولی را تهیه کردند.
علم و پژوهش باور	بیانات در ارتباط تصویری با همایش سراسری قوه قضائیه، ۱۳۹۹/۴/۷	من شنیدم - ظاهراً در گزارش قوه قضائیه هم بود - که سند تحولی که در سال قبل، رئیس محترم قوه تهیه کرده بودند و ارائه و ابلاغ کردند، ویرایش ارتقایافته‌ای داده شده و آنچه امروز در دسترس قوه قضائیه و مورد اهتمام قوه قضائیه است، سندی است که از لحاظ سطح کار، از سند اولی بالاتر و پیشرفته‌تر است؛ این خبر بسیار خوبی است برای ما. آن طور که به من گزارش شد این سند را قوه محترم قضائیه با همکاری نخبگان متعددی از حوزه و دانشگاه تهیه کرده، فراهم کرده که این سبک کار هم، سبک کاملاً درست و متین و منطقی‌ای است؛ و همچنین با استفاده از تجربیات برگزیدگان درون قوه و مجربین قوه، ارتقای این سند فراهم شده.
حفاظت از بیت‌المال	حکم تنفیذ سیزدهمین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران، ۱۴۰۰/۵/۱۲	خب الحمدلله توجه به قضیه فساد در قوه قضائیه اوج گرفته. البته قبل از این دوره شروع شده بود ولیکن حالا بحمدالله در اوج است و مورد توجه است؛ و مردم هم که نگاه میکنند می‌بینند شما برخورد با مفسد می‌کنید، ملاحظه نمی‌کنید و قاطع وارد میدان می‌شوید، واقعاً خوشحال می‌شوند، امیدوار می‌شوند؛ چون فساد و مفسد یک ضربه بزرگی به زندگی مردم و به روحیه مردم و به ایمان و اعتقاد مردم است.
فسادستیز	بیانات در نخستین دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت سیزدهم، ۱۴۰۰/۶/۱۶	مسئله فسادستیزی مکمل عدالت‌ورزی است... خوشبختانه رئیس‌جمهور محترم [آقای رئیسی] در مسئولیت قوه قضائیه به این موضوع پرداختند که خود همین هم واقعاً موجب امید مردم به ایشان و محبوبیت ایشان در بین مردم شد... جای اصلی برخورد با فساد و فسادستیزی قوه مجریه است که زمینه‌های تولید فساد از بین برود..

۲-۶. شناسه‌گذاری تفسیری و جمع‌بندی از مضامین

با بررسی و تحلیل و مرور مضامین پایه و طبقه‌بندی آنها، مضامین سازنده مشخص شد. در مرحله بعد با تحلیل و مرور آنها، مضامین فراگیر مشخص شد که به‌صورت خلاصه در جدول (۲) مشاهده می‌شود.

جدول (۲): شکل‌گیری مضامین فراگیر از مضمون‌های سازمان‌دهنده و

مضمون‌های پایه

مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
تکبرگریزی، اخلاص در عمل، تواضع و فروتنی، پرهیز از غرور، متخلق به ارزش‌های الهی، صداقت در گفتار و عمل، ساده‌زیستی، مردم‌دوستی، خودباور	ویژگی‌های برجسته شخصی	ساحت فردی
کنار مردم بودن در بحران، مردمی بودن، وحدت آفرینی، کمک به هموعان، خدمت به مردم در جهت رضای خدا	جماعت‌محور	ساحت اجتماعی
توجه به خودکفایی و استقلال، تدبیرمدار، شجاعت، مدیریت جهادی، قدرت تدبیر، مهارت ارتباطی بالا، انتقادپذیر، عدالت‌محوری، بن‌بست‌شکن، عبادت تلقی کردن کار، نفوذ بین‌المللی، مسئولیت‌پذیر، تکلیف‌گرا، تحول‌آفرین، انضباط اقتصادی، حضور فیزیکی در صحنه، دانش‌محوری، وجود نظام فکری، فسادستیز	مدیریتی کارآزموده	ساحت مدیریتی
انقلابی‌گر، همگرایی منطقه‌ای، استکبارستیزی، قدرت تحلیل و درک شرایط سیاسی، دشمن‌شناسی و سازش‌ناپذیری با آنها، آزادی‌خواهی، استقلال‌طلبی، پرهیز از حواشی، تحمل اختلاف سلیقه‌ها، تعهد نسبت به انقلاب	کنشگری و اخلاق سیاسی	ساحت سیاسی
ایمان و اعتقاد عمیق، خودسازی معنوی و خدامحوری، روحیه شهادت‌طلبی، خداباور	بینش توحیدی	ساحت اعتقادی

برای پاسخگویی به سؤال اصلی پژوهش که ابعاد و مؤلفه‌های سبک زندگی شهید رئیسی از منظر مقام معظم رهبری کدامند؟ مؤلفه‌ها شناسایی شد که به‌شرح ذیل می‌باشند.

۲-۶-۱. ساحت فردی

این ساحت به معنای درک معنای پدیده‌ها و درک و فهم جامع و کلی از جهان هستی و بررسی وضعیت جایگاه خود است. این ساحت روش زندگی فردی و

مجموعه‌ای از تمامی ارزش‌ها، شیوه‌های رفتاری را شامل می‌شود. «ساده‌زیستی و کاهش تشریفات در سلوک شخصی و حکومتی دولت، به‌خصوص شخص آقای رئیس‌جمهور، برای من چشمگیر است و چیز مهم و قابل توجهی است... این زی مردمی خیلی چیز باارزشی است. اینکه با مردم، صمیمی و خصوصی و متواضعانه حرف می‌زنید، رفت‌وآمد می‌کنید، داخل خانه‌هایشان می‌روید، روی فرششان می‌نشینید، خیلی چیز خوبی است» (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۲/۶/۸).

سیره و سبک زندگی شهید رئیسی همواره حرکت به سمت خدمت به مردم بود کمک به محرومان و مناطق دور افتاده بود. از منظر شهید خدمتگزاری به بندگان خدا مایه سعادت در دنیا و آخرت در نظر گرفته می‌شود که البته در کتب آسمانی و دین اسلام هم نوع دوستی و خدمت به مردم تأکید فراوان شده است.

«چهل روز تقریباً از فقدان یک رئیس خوب، یک رئیس‌جمهور محبوب، مردمی، علاقه‌مند و کاری گذشته که مردم هم او را دوست می‌داشتند و تشییع جنازه او در سراسر کشور میلیونی برگزار شد — که این‌ها همه امتیازات است — درعین حال در حدود چهلیم او مردم دارند یک انتخابات برگزار می‌کنند؛ این خیلی مهم است؛ در دنیا نظایر این کمتر اتفاق می‌افتد. ملت ایران این همت را دارد» (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار مردمی در آستانه انتخابات ریاست جمهوری چهاردهم در سالروز عید غدیر، ۱۴۰۳/۴/۵).

سبک و سیره شخصی رئیس‌جمهور شهید با مواردی نظیر عدالت‌طلبی، توکل به خدا، به دور بودن از اشرافی‌گرایی و تجمل‌گرایی، ساده‌زیستی، تکبر‌گریزی، اخلاص در عمل، تواضع و فروتنی، پرهیز از غرور، متخلق به ارزش‌های الهی، صداقت در گفتار و عمل، مردم‌دوستی و خودباوری همراه بود. با این بینش و ویژگی‌های ارزنده فردی بود که بذر عشق و محبت را در دل آحاد مردم کاشت و آن‌ها را مجذوب خود و اسلام نمود.

۲-۲-۶. ساحت اجتماعی

در ساحت اجتماعی، آداب و رسوم و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی جامعه مدنظر است و اینکه شخص بتواند فهم عمیق و مطلوبی نسبت به موقعیت‌های جامعه داشته و با در نظر گرفتن عنصر زمان و مکان و برقراری تعاملات و ارتباطات سازنده با

دیگران و سهیم شدن در فرهنگ جامعه از یگانگی و هویتی واحد برخوردار باشد.

«از توفیقات شما/ دولت سیزدهم/، [یعنی] آنچه از نظر من واقعاً توفیقاتی است که برای شما پیش آمده؛ غیر از این گزارش کارهای عملی و عملیاتی... به نظر من مهم‌ترینش، زنده کردن امید و اعتماد در مردم است؛ این بزرگ‌ترین توفیق شما است. مجموع عملکرد دولت - چه شخص رئیس‌جمهور محترم، چه مسئولین در بخش‌های مختلف - به مردم این احساس را داد که دولت وسط میدان است، مشغول کار است، دارد تلاش می‌کند و برای آنها خدمت می‌کند، می‌خواهد خدمت‌رسانی بکند؛ این [کار]، امید مردم را و اعتماد مردم را تا حدود زیادی احیا کرد. در مواردی، این تلاش‌ها نتایج محسوسی هم داشت که مردم به چشم دیدند، مثل بخش سلامت، بخش‌های دیپلماسی، بعضی بخش‌های فرهنگی و غیره که نتایج روشن و مشخصی هم داشته؛ بعضی از آنها هم نتایجی داشته است؛ لکن برای مردم باید این نتایج نشان داده بشود؛ نتایجی وجود داشته، منتها باید به مردم گفته بشود که این نتیجه حاصل شد، این اتفاق افتاد. در بعضی از کارها هم هنوز تلاش‌ها به نتیجه نرسیده؛ لکن احساس می‌شود که کار دارد انجام می‌گیرد. این به نظر من بزرگ‌ترین توفیق شما است» (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت، ۱۴۰۱/۶/۸).

برخی از عناصر این جماعت انسانی عبارت‌اند از: انسجام، مشارکت، هویت، تکثرگرا، استقلال و... اگر این تعریف و عناصر آن را در ارتباط با جماعت یا جامعه بپذیریم باید قبول داشت در برنامه‌های جماعت‌محور؛ جماعت و دولت دو عنصر کلیدی برنامه‌های جماعت‌محور هستند. نقش پُررنگ دولت نقش به‌سزایی در موفقیت یا عدم موفقیت برنامه‌های جامعه‌محور دارد. به عبارت دیگر بدون حضور فعال دولت احتمال موفقیت پروژه‌ها بسیار کاهش خواهد یافت و از این‌رو جایگاه تسهیلگری دولت بسیار وزین است. با توجه به این نکته دولت شهید رئیسی جماعت‌گرایی را در عمل نشان داده و برنامه‌های توسعه‌ای در ابعاد مختلف را در دستور کار خود قرار داد و زمینه‌سازی و تسهیل‌گری را برای مشارکت مردم در عرصه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و غیره... فراهم نمود.

۶-۲-۳. ساحت مدیریتی

در این ساحت، مدیریت به معنای به‌کارگیری مؤثر و کارآمد تمامی منابع مادی و

انسانی جامعه در برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، تصمیم‌گیری و هدایت و کنترل منابع موجود برای دستیابی به اهداف نظام است. مدیریت قوه مجریه منصبی حساس و بسیار پیچیده است و انجام موفقیت‌آمیز و اثربخش آن، نیازمند مجموعه‌ای از شایستگی‌ها، مهارت‌ها، توانمندی‌ها و ویژگی‌های خاص و منحصر به فرد می‌باشد. از این رو، در همه جوامع انتخاب افراد توانمند و شایسته برای عهده‌داری این منصب یکی از چالش‌های اساسی است به‌ویژه آنکه جامعه ایران برای تحقق الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت که مبتنی بر معرفت‌شناسی، هستی‌شناسی اسلامی و تأمین نیازهای مادی و معنوی و رشد و اعتلای جامعه اسلامی حول محور توحید باشد، نیازمند مدیرانی با بصیرت و فهیم است که اولاً، درک و فهم درستی از این الگو داشته و ثانیاً، مقدمات و زمینه‌های تحقق آن را در جامعه فراهم نمایند. یکی از مصداق‌های این نوع افراد، مدیریت دولت شهید رئیسی است.

«خداوند علیم و قدیر را سپاس می‌گوییم که با فضل و عنایت خود، ایران را بار دیگر در آزمون سیاسی و اجتماعی انتخابات سرافراز فرمود و ملت عظیم‌الشان در شرایطی پیچیده و دشوار، با حضور پرمعنا و عزت‌آفرین خود، حاکمیت رأی مردم بر اداره امور کشور را نمایان ساخت، و با انتخاب شخصیتی مردمی و عالیقدر از تبار سیادت و علم، و مزین به پرهیزکاری و خردمندی و دارای سوابق درخشان مدیریت، عزم راسخ خود را بر پیمودن مسیر نورانی انقلاب که مسیر عدالت و پیشرفت و آزادی و عزت است نشان داد... اکنون با تشکر از مردم عزیز و با پیروی از گزینش آنان، رأی به عالم فرزانه و خستگی‌ناپذیر و کارآزموده و مردمی، جناب حجت‌الاسلام آقای سیدابراهیم رئیسی را تنفیذ ایشان را به ریاست جمهوری اسلامی ایران منصوب می‌کنم» (حکم تنفیذ سیزدهمین دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران، ۱۴۰۰/۵/۱۲).

او تلاش‌ها و قدم‌های ناتمامی را برای نظام‌سازی و اداره مطلوب کشور و ساختن ایران اسلامی بزرگ برداشت. وی به دنبال حفظ موقعیت خویش در نظام سلسله مراتب سازمانی نبود بلکه به دنبال حفظ عظمت ایران و ایرانی بود و در پی خدمت به انسان‌ها بود. بر اساس جهان بینی اسلامی وی، مدیریت نه برای قدرت‌طلبی بلکه محملی برای خدمتگزاری در نظر گرفته می‌شود. از منظر پاترسون (۲۰۰۳) بااهمیت‌ترین سازه‌های رهبری خدمتگزار عبارت‌اند از: عشق الهی، نوع‌دوستی، قابلیت اعتماد، خدمت‌رسانی، توانمندسازی، تواضع و فروتنی و ترسیم چشم‌انداز که تمام این سازه‌ها در شهید رئیسی وجود داشت. در جدول (۳) ویژگی‌های مدیر

دستوری و دفتری و مدیر خدمتگزار و میدانی ذکر شده است که تمامی موارد ذکر شده ذیل مدیر خدمتگزار در مدیریت شهید رئیسی متبلور بود. جا دارد سبک مدیریت رئیس جمهور شهید به‌عنوان مکتبی جدید در جامعه شناخته شود.

جدول (۳): مقایسه برخی ویژگی‌های مدیر دستوری و دفتری و مدیر خدمتگزار و میدانی

مدیر دستوری و دفتری	مدیر خدمتگزار و میدانی
استفاده از سبک اقتدارمآبانه و از بالا به پایین در مدیریت	استفاده از سبک مدیریت مشارکتی
ساختار غیرمنعطف و غیرپاسخگو	ایجاد ساختاری چابک، پاسخگو و منعطف
ایجاد ساختار مچ‌گیر	ایجاد ساختار خودکنترلی
احساس مسئولیت در قبال مافوق	احساس مسئولیت در قبال همگان
حضور آنلاین و مجازی داشتن در صحنه‌ها	حضور فیزیکی و در میدان بودن
بی‌علاقه و بی‌انگیزه به تربیت نیروها و کادرسازی	علاقه‌مند به تربیت و پرورش نیروهای لایق و توانمند
مدیریت ایستا و خواستار حفظ وضع موجود	مدیریت پویا و خواستار تغییر و بهبود و نوسازی
کار به‌عنوان عملی صرفاً اقتصادی و ارزش‌گذاری شده با پول	کار عمل مبدعانه و خلاقانه برای شخص و اجتماع
پیروی افراد به‌واسطه جایگاه مدیر	پیروی افراد به‌واسطه شخصیت، منش و عشق و علاقه به مدیر
استفاده از حيله، نیرنگ و تطمیع برای پیروشدن	استفاده از منطق اقناع‌سازی
عدم احساس امنیت و همکاری با مدیر به‌دلیل ترس از وی	آرامش روانی و همکاری با مدیر به‌واسطه احترام، اخلاص و صداقت وی
موضع تدافعی، ایجاد جو ارباب، تهدید و خاموش کردن صدای مخالف	انتقادپذیر و بازنمودن فضای بازگفتنی
دسترسی آسان به مدیر صرفاً برای نزدیکان و اطرافیان	با مردم بودن و در دسترس قرارداشتن
هدف مدیر، خدمت شدن به وی است.	هدف مدیر، خدمت‌کردن به دیگران است.
اهمیت شایان پست و مقام برای مدیر	اهمیت وافر مسئولیت‌های پست نه عنوان آن برای مدیر

منبع: (یافته‌های محقق، ۱۴۰۳)

۶-۲-۴. ساحت سیاسی

در این ساحت، ارائه عملی الگوی بومی رهبری سیاسی است که از یک‌سو بین اشخاص دغدغه‌مند در محور مقاومت و کشورهای همسایه همگرایی ایجاد نموده و از سوی دیگر با اتخاذ تمهیداتی در ساختار سیاسی کشور بین نهادها و ارکان مختلف مرتبط قدرت هماهنگی ایجاد نموده و با بهره‌جستن از چنین سبک مدیریتی، اهداف پیچیده را محقق کند. به لحاظ تاریخی ایران به‌عنوان مهم‌ترین و قدرتمندترین بازیگر منطقه شناخته شده است و در این میان شهدای عزیزی مثل شهید رئیسی و شهید سلیمانی چهره صلح‌خواهی، امنیت‌خواهی و امنیت‌زایی بودند و هدف آنها صلح و ثبات بیشتر منطقه بود و در دوران ریاست جمهوری وی همگرایی منطقه‌ای به اوج خود رسید. در نتیجه تلاش شهید رئیسی و امیر عبدالهیان استکبارستیزی و همراهی با مردم مظلوم غزه در تاریخ معاصر از گفتمان ملی فراتر رفت و همگرایی منطقه‌ای و جهانی در محکومیت اقدام دولت آمریکا و رژیم غاصب صهیونیستی را در پی داشت که نشان‌دهنده عزم راسخ دولت در مبارزه با تروریسم بود.

شهید رئیسی وفاق و همدلی را تا حد ممکن در بین گرایش‌های سیاسی موجود ایجاد نمود و به حمله‌های داخلی و خارجی و تهمت‌ها و افتراها به رئیس‌جمهور پاسخ ندادند. وی با کنشگری فعال سیاسی به همراه وزیر خارجه شهید و با داشتن چشم‌اندازی مطلوب تلاش گسترده‌ای در ایجاد افق مشترک، همگرایی و هم‌افزایی در سطح منطقه انجام داده و همچنین پیگیری عضویت ایران در سازمان‌های مختلف بین‌المللی انجام دادند که نتایج درخشان آن در آینده برای جامعه هویدا خواهد شد.

۶-۲-۵. ساحت اعتقادی

در این ساحت، باور به خدا، به‌عنوان زیربنایی‌ترین تفکر مدیران شناخته می‌شود به‌گونه‌ای که چنانچه فکر و اندیشه یک مدیر، اندیشه اسلامی شد عمل و رفتار وی نیز بر پایه دین اجرا خواهد شد. خداپاوری و دین‌محوری از امور ضروری به‌شمار می‌روند که باید در تفکر مدیر جامعه اسلامی، حاکم باشد. ساحت اعتقادی به معنای انتخاب روش و شیوه صحیح و مطلوبی برای زندگی است که ضمن توجه و تأمین نیازهای معنوی و مادی، در نهایت زمینه‌های خشنودی خداوند متعال را نیز فراهم آورد؛ در این نوع سبک زندگی بایدها و نبایدهای قابل‌قبول در زندگی و نیز راهکارهای اجرایی و به فعلیت رساندن آنها از منابعی همچون قرآن کریم، سیره پیامبر گرامی اسلام (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم)، جوامع روایی و حدیثی، دستاوردهای

فکری و علمی اندیشمندان مسلمان دنبال می‌شود. یکی از الزامات اساسی برای رسیدن به تمدن نوین اسلامی تحقق سبک زندگی حقیقی است. شهید رئیسی توجه جدی به موضوع سبک زندگی حقیقی و راه‌های وقوع آن در فرد و اجتماع داشت. از منظر وی اصول اخلاقی و ارزش‌های انسانی و الگو بودن پیامبر اسلام (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) و ائمه اطهار (علیهم‌السلام) و دستورات قرآن در تمامی زمان‌ها و مکان‌ها یکسان و نامتغیر است. ایمان و اعتقاد عمیق، خودسازی معنوی و خدامحوری، روحیه شهادت‌طلبی، خداباور در منظومه فکری شهید رئیسی جایگاه خاصی داشتند.

نتیجه‌گیری

در پاسخ به سؤال تحقیق، که پرسش از مؤلفه‌ها و ابعاد سبک زندگی شهید رئیسی از منظر مقام معظم رهبری است. پس از تحلیل داده‌ها و طی مراحل روش تحلیل مضمون، محقق به ۴۹ مضمون پایه، ۵ مضمون سازمان‌دهنده و ۵ مضمون فراگیر (ساحت فردی، ساحت سیاسی، ساحت اجتماعی، ساحت اعتقادی و ساحت مدیریتی) دست یافت. در این پژوهش ابعاد گوناگون سبک زندگی شهید ابراهیم رئیسی در ساحت‌های ۵ گانه بررسی شد. ویژگی بارز شهید آن است که در تمام ساحت‌های تربیتی درس‌آموز برای مدیران جامعه نقش داشته‌اند. او با نفوذ اجتماعی خود و همراه ساختن طیف‌های گوناگون سیاسی، فرهنگی، قومیتی و مذهبی با خود در ایفای نقش سازنده‌تر در زیست بوم کشور تأثیرات شگرفی را در جامعه ایجاد و به نماد شهید خدمت و مدیر عملگرا در کشور تبدیل کند. تشییع بی‌نظیر میلیون‌ها نفری و تاریخی شهید رئیسی و همراهان نشانگر عمق رابطه عاطفی و نفوذ او در قلوب مردم و امت اسلامی بود. با توجه به روند تغییرات سریع اجتماعی حادث شده در تمامی جوامع منجمله ایران و کثرت منابع تربیتی و الگوپذیری مردم و جوانان از این منابع، در بین این منابع متکثر سبک زندگی شهدا و در رأس آنها شهید خدمت، مرحوم رئیسی از منظر مقام معظم رهبری به‌عنوان مهم‌ترین الگو در جهت‌دهی مردم و مدیران در راستای اتخاذ سبک زندگی ایرانی - اسلامی دارای اهمیت فراوان است.

رهبر معظم انقلاب در بیانیه گام دوم انقلاب می‌فرماید تلاش غرب در ترویج سبک زندگی غربی در ایران، زبان‌های بی‌جبران اخلاقی و اقتصادی و دینی و سیاسی به کشور و ملت ما زده است و مقابله با آن، را جهادی همه‌جانبه و هوشمندانه می‌داند. از این رو گام دوم انقلاب دومین مرحله خودسازی، جامعه‌پردازی

و تمدن‌سازی خواهد بود و فصل جدید زندگی جمهوری اسلامی را رقم خواهد زد. در این میان شناسایی و توجه به شاخص‌ها و عناصر سازنده سبک زندگی ایرانی - اسلامی شهدای والامقام همچون شهید آیت‌الله رئیسی و معرفی این اسوه‌های اخلاقی و مدیریتی به جامعه جوان نیازمند طرح آن به شکل مکتب، یک مسیر، یک دانشگاه درس‌آموز است تا اندیشه‌ها، ارزش‌ها، الگو و نمادهایی فکری و انگیزشی آنها باز تعریف و بازنمایی شود و بتوان انسان‌هایی را با همین سیاق پروراند و تحویل جامعه داد.

پیشنهادها

بر اساس یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود شاخص‌های سبک زندگی اسلامی شهید با استناد به آیات قرآن و روایات و احادیث مورد بررسی قرار گیرد و همچنین الگوهای سبک زندگی موجود جامعه با الگوی مطلوب مدنظر شهید رئیسی مورد مطالعه تطبیقی قرار گیرد.

فهرست منابع

قرآن کریم

- دهخدا، علی‌اکبر. (۱۳۷۳). *لغت‌نامه*. تهران: دانشگاه تهران.
- دهقانی، حسین و پاشایی (۱۳۹۹). تدوین الگوی فرماندهی شهید قاسم سلیمانی. *مدیریت اسلامی*، سال بیست و هشتم، (۲)، ۱۳-۳۷.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸). *تجدد و تشخص*. تهران: نشر نی.
- مهدوی کنی، محمدسعید (۱۳۸۶). مفهوم سبک زندگی و گستره آن در علوم اجتماعی. *تحقیقات فرهنگی*، (۱)، ۱۹۹-۲۳۰.
- خامنه‌ای، سیدعلی (۱۴۰۱). *آثار*. تهران: دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای.
- تاجبخش، غلامرضا (۱۳۹۹). تحلیل کیفی تأثیرات جامعه‌شناختی شهادت اسطوره مقاومت بر جوانان. *معرفت فرهنگی/اجتماعی*، سال یازدهم، (۲)، ۷۰-۸۱.
- تاجبخش، غلامرضا (۱۴۰۰). واکاوی مؤلفه‌های سبک زندگی شهید قاسم سلیمانی. *مطالعات دفاع مقدس*، (۱)۷، ۱۳۷-۱۵۸.

تاجبخش، غلامرضا (۱۴۰۳). تأملاتی جامعه‌شناختی بر تشییع شهید رئیسی. *اسلام و علوم اجتماعی*، ۱۶(۳۲)، ۱-۱۳.

فاضلی، محمد (۱۳۸۲). *مصرف و سبک زندگی*. قم: صبح صادق.

طاهری گودرزی، حجت و ساری، مرضیه (۱۴۰۱). طراحی مدل سرمایه اجتماعی مبتنی بر مکتب شهید حاج قاسم سلیمانی. *مدیریت سرمایه اجتماعی*، ۹(۳)، ۴۰۷-۴۳۳.

مقیم فیروزآبادی، معصومه (۱۳۹۷). مؤلفه‌های سبک زندگی شهدای حرم. *جامعه‌شناسی سبک زندگی*، ۳(۹)، ۱۵۷-۱۸۷.

Simmel, G. (1908). *On the Significance of Numbers for Social Life*. New York: The Free Press.

YUKL, G. (2006). *Leadership in Organization*. NJ: Prentice hall.

References

Dehkhoda, Ali Akbar (1994 CE / 1418 AH / 1373 SH). Dictionary. Tehran: Tehran University Press. (In Persian)

Dehghani-Poodeh, Amin. Hossein, Pashaei-Holaso, Hossein (2020 CE / 1441 AH / 1399 SH). Compilation of the Command Model of Martyr Qasem Soleimani. *Islamic Management*, 28(2), 13-37. <https://sid.ir/paper/409260/fa> (In Persian)

Fazeli, Mohammad (2003 CE / 1424 AH / 1382 SH). Consumption and Lifestyle. Qom: Sobh Sadegh. (In Persian)

Giddens, Anthony (1999 CE / 1420 AH / 1378 SH). *Modernization and Identity*. Tehran: Ney Publishing.

Khamenei, Seyed Ali (2022 CE / 1443 AH / 1401 SH). Works. Tehran: Office for the Preservation and Publication of the Works of His Eminence Ayatollah Khamenei. (In Persian)

Mahdavi-Kani, Saeed (2007 CE / 1428 AH / 1386 SH). The Concept of Lifestyle and Its Scope in Social Sciences. *Cultural Research*, 1(1), 199-230. <https://sid.ir/paper/433894/fa> (In Persian)

Moghimi Firouzabad, Masoumeh (2018 CE / 1439 AH / 1397 SH). Components of the Lifestyle of the Martyrs of the Holy Shrine. *Sociology of Lifestyle*, 3(9), 157-187. https://sls.tabrizu.ac.ir/article_8582.html (In Persian)

Tajbakhsh, Gholamreza (2020 CE / 1441 AH / 1399 SH). Qualitative Analysis of the Sociological Effects of the Martyrdom of the Resistance Myth on Youth. *Cultural and Social Knowledge*, 11(2), 70-81. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1748817> (In Persian)

Tajbakhsh, Gholam Reza (2021 CE / 1442 AH / 1400 SH). Analysis of the components of the lifestyle of Martyr Qasem Soleimani. *Sacred Defense Studies*, 7(1), 137-158. https://hds.sndu.ac.ir/article_1362.html (In Persian)

- Tajbakhsh, Gholam Reza (2024 CE / 1445 AH / 1403 SH). Sociological Reflections on the Funeral of Martyr Raisi. *Islam and Social Sciences*, 16(32), 96-103. https://soci.rihu.ac.ir/article_2283.html (In Persian)
- Taheri Goodarzi, Hojat & Sari, Marzieh (2023 CE / 1443 AH / 1401 SH). Designing a Social Capital Model Based on the School of Martyr Hajj Qasem Soleimani. *Social Capital Management*, 9(3), 407-433. https://jscm.ut.ac.ir/article_87862.html (In Persian)
- Simmel, Gorj (1908 CE / 1329 AH / 1278 SH). *On the Significance of Numbers for Social Life*. New York: The Free Press.
- Zarei, Hamidreza (2018 CE / 1439 AH / 1397 SH). Examples of the Lifestyle of Warriors and Martyrs of the Sacred Defense. Tehran: Political Research Department of the Iranian Broadcasting Corporation. (In Persian)
- Yukl, Gury (2006 CE / 1427 AH / 1385 SH). *Leadership in Organization*. NJ: Prentice hall.